

Soru: Ezanda teganni-telhin yapmanın hükmü nedir?

FETVA

Sözlükte coşturmak, şenlendirmek manalarına gelen “teganni”¹(التغني) ile i'râbda hata etmek,² sesi güzelleştirmek³ manalarında olan “telhin”⁴(التلحين) kelimelerini fukaha terim olarak aynı bağlamda kullanılmaktadır. Buna göre, ezan okunurken teganni-telhin yapmaktan maksat ezandaki harflerin hareketlerinin değiştirilmesi, meddin (harfin sesinin hareketi yönünde uzatılması) olması gerekenin üstünde yapılması ya da ezandaki kelimelerin artırılması veya eksiltilmesi ise teganni mekruhtur.⁵ Zira bir seferinde Abdullah b. Ömer’i (r.a) Allah için sevdiğini söyleyen kişiye İbn Ömer, Allah için ona buğz ettiğini söylemiş, gerekçe olarak da o kişinin ezanda tegannide bulunduğunu ifade etmiştir.⁶ Ayrıca bu şekilde okunan ezanın dinlenmesi de caiz değildir.⁷ Zira zikredilen ameliyede İslam’ın bir şiarı⁸ tahrif edilmektedir. Fakat teganniden maksat Kur’ân-ı Kerim veya ezan okunurken sesin güzelleştirilmesi ise bunun hükmü müstehaptır.⁹ Zira Allah Rasülü ﷺ “Kur’an okurken teganni yapmayan bizden değildir.”¹⁰ buyurmakta, Allah Teala’nın, kendisine indirdiği kitabını¹¹ teganni yaparak okuyan peygamberden hoşlandığını haber vermektedir.¹² Şarihler ise zikredilen hadis-i şeriflerdeki teganniden maksadın okuma esnasında sesi güzelleştirmek olduğunu,¹³ kişinin bunu yapmaya güç yetiremiyorsa da elinden geldiği kadar güzel okumaya gayret etmesi manasına geldiğini ifade etmektedir.¹⁴ Bununla birlikte fukaha lafza-i celâldeki “lâm” harfini kalın okumak manasında olan tefhimin (التفخيم) ise caiz olduğunu söylemektedir.¹⁵

¹ Ebü'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrrem b. Alî b. Ahmed el-Ensârî er-Rüveyfî İbn Manzûr, *Lisânü'l-'Arab* (Beirut: Dâr Sâdir, 1414), 15/139.

² İsmail b. Hammâd Cevherî, thk. Ahmed Abdulğafûr Attar (Beirut: Daru'l-İlm Li'l-Melâyin, ts.), “Tâcü'l-luğa ve şihâhu'l-'Arabiyye”, 6/2193.

³ Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Hüseyin b. Hasen er-Remlî el-Makdisî İbn Reslân, *Şerhu Süneni Ebî Dâvûd* (Mısır: Daru'l-Felâh, 2016), 7/196.

⁴ Ebü'l-Feth Burhânüddîn Nâsır b. Abdisseyid b. Alî el-Hârizmî el-Mutarrizî, *el-Muğrib fî tertibi'l-Mu'rib* (Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, ts.), 424.

⁵ Ebü Bekr Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed es-Serahsî, *el-Mebsûr* (Beirut: Dâru'l-Ma'rife, 1993), 1/139; Zeynüddîn b. İbrâhîm b. Muhammed el-Mısırî İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik* (Dâru'l-Kütübi'l-'İslâmî, ts.), 1/270.

⁶ Ebü'l-Hasen Nûrüddîn Alî b. Sultân Muhammed el-Herevî el-Kârî, *Fethu bâbi'l-'inâye* (Beirut - Lübnan: Dâru'l-Erkam, 1997), 1/203.

⁷ Damad Efendi, *Mecma'u'l-enhur fî şerhi Mülteka'l-ebhur* (Daru İhyai Kütübi'l-Arabiyye, ts.), 1/76.

⁸ Alâüddîn Ebü Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed el-Kâsânî, *Bedâiu's-sanâi' fî tertibi's-şerâi'* (Beirut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1986), 7/103.

⁹ Kemâlüddîn Muhammed b. Abdilvâhid b. Abdilhamîd es-Sivâsî el-İskenderî İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-kadir li'l-'âcizi'l-fakîr* (Beirut: Dâru'l-Fikr, ts.), 1/248; Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseyinî ed-Dimaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beirut: Darul Fikr, 1992), 1/387.

¹⁰ Buhari, Tevhid, 44 (Hadis No:7527).

¹¹ Mahmûd Muhammed Hattâb es-Sübkî, *el-Menhelü'l-'azbü'l-mevrûd* (Kahire: Matbaatu'l-İstikame, 1353), 8/135.

¹² Buhari, Fedailu'l-Kur'an, 19 (Hadis No:5023); Müslim, Salât'ül Müsâfirîn ve Kasruhâ, 232 (Hadis No:792).

¹³ Ebü't-Tayyib el-Azîmâbâdî, *Avnü'l-Ma'bûd* (Beirut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1415), 4/241; Ahmet Şebbir Osmanî - Muhammed Taki Osmani, *Fethü'l-Mülhim bi Şerhi Sahîhi'l-İmâm Müslim* (Dimesşk: Daru'l-Kalem, 2006), 5/162.

¹⁴ Ebu Davud, Tefriu' ebvabi'l-vitr, 20 (Hadis No:1471).

¹⁵ İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik*, 1/270.